

Plant eens ... een vredesboom

Erfgoedredders Lierde 2018–2019
Vrije Basisschool Sint-Vincent · Deftinge

Erfgoedactie

Plant eens ... een vredesboom.

Een boomplantactie op het pleintje bij de Kommalier, het gemeenschapscentrum op wandelafstand van de school.

Erfgoed

- Bomen, wat is hun functie en betekenis?
- Sint-Jansplein in Hemelveerdegem: beschermd dorpskern met een dries, een oude kerkwegel tussen een dubbele beukenrij, een vredesboom, oude huizen en natuurlijk de Sint-Janskerk met het Sint-Jansretabel.

Zo is het verlopen

De kinderen kregen in de klas een introductie over ‘Wat is erfgoed?’. De juffen baseerden zich hiervoor op oefeningen uit de syllabus, maar maakten hun eigen versie ervan. Zo pasten ze het dominospel aan met beeldmateriaal van onroerend erfgoed uit de eigen gemeente en maakten ze een kaart met meer informatie over dat erfgoed. Door streekgebonden erfgoed te zoeken, herkenden de kinderen al heel wat erfgoed en leerden ze hun eigen omgeving beter kennen.

Daarna werkte de klas rond de oude lindeboom op de speelplaats. Welke veranderingen ondergaat de boom doorheen de seizoenen? Welke vorm heeft hij, hoe zien de bladeren en de vruchten eruit, hoe oud zou deze boom wel zijn? Welke betekenis heeft een lindeboom voor anderen, vroeger en nu? Zo kwamen de verschillende culturele en historische betekenissen van een lindeboom aan bod: de linde in de geneeskunde, de lindeboom als welkomstboom, heilige boom, gerechtsboom.

Om de opgedane kennis over de lindeboom ook aan andere kinderen op school door te geven, hebben de juffen het idee uitgewerkt om kaarten te maken die ze in de oude lindeboom ophingen. Aan de ene kant van de kaart staat telkens de uitleg over een betekenis van de boom. Aan de andere kant maakten de kinderen met zelfgemaakte stempels afdrucken van lindeblad en -vrucht. Tijdens de pauzes kunnen alle kinderen van de school de kaartjes

lezen en dus ook iets meer leren over bomen en hun betekenis.

De juffen gingen uitgebreid in op de symboliek van vredesbomen die na WOII in 1919 geplant zijn. De kinderen gingen te voet naar de 100-jarige vredesboom van Hemelveerdegem. Ondertussen bestudeerden ze heel goed de dries, de kerk met het Sint-Jansretabel en het dorpsgezicht.

De grotere erfgoedactie en het slotstuk van hun erfgoedproject vond eind november 2019 plaats: het planten van een linde op het pleintje bij de school. Er werden flyers en affiches gemaakt om het plechtige moment bij families en buurtbewoners aan te kondigen. Het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen organiseerde samen met de leerkrachten. De kinderen namen zelf spade en schop in de hand en leerden van de professionele boomplanter dat het planten van een boom heel deskundig en met de grootste zorg moet gebeuren. Het gemeentebestuur beloofde plechtig in een charter voor altijd voor de boom te zorgen. Lindethee drinken, kastanjes en noten planten en een les van een plaatselijke heemkundige over linde-namen en andere toponiemen hoorden er ook bij. Op het einde van de erfgoedactie hingen de kinderen zeer persoonlijke vredeswensen in de nieuwe vredesboom.

Zo groeide het idee

Wanneer je de school in Deftinge bezoekt, kan je er niet naast kijken: de grote oude lindeboom op de speelplaats. Deze boom is ouder dan de school, want de school werd nieuw gebouwd terwijl de lindeboom onaangeroerd bleef. De kinderen vertoeven er graag. Ze zoeken er rust, schaduw, gezelschap, ...

Niet ver van de school heb je het Gemeenschapscentrum Kommalier. De gemeente was, eerder dat schooljaar, begonnen met een plan voor het heraanleggen van het park errond. De gemeente lanceerde een oproep om voorstellen en ideeën in te dienen. De kinderen van het 5de en 6de leerjaar uit Deftinge hadden tekeningen gemaakt om hun wensen voor het parkje kenbaar te maken.

Daarnaast bleek dat één van de Erfgoedredders-experten, Anne Hollevoet van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, bij de heraanleg van dat parkje was betrokken. Hierdoor groeide bij de juffen het idee om rond de erfgoedbetekenis van lindebomen te werken en hieraan een boomplantactie te koppelen. Op 28 november 2019 plantten de kinderen een lindeboom in het park aan de Kommalier, onder grote belangstelling van omwonenden, ouders en grootouders.

1

2

5

3

4

6

7

- 1 een put graven om de boom te planten
- 2 controleren of de wortel diep genoeg in de put kan
- 3 de boom wordt geplant
- 4 heemkundig expert Marc legt de betekenis van namen uit
- 5 het gemeentebestuur belooft plechtig goed te zorgen voor de nieuwe vredesboom
- 6 extra zaden en vruchten planten
- 7 de kinderen hangen hun persoonlijke vredeswensen in de boom

Achteraf bekeken

Voor de introductie over erfgoed bleek het niet voor alle kinderen even makkelijk om eigen erfgoed mee te brengen naar de klas, maar na de les had iedereen toch een beter beeld van wat erfgoed eigenlijk is.

Voor het dominospel maakten de juffen zelf foto's in de omgeving, maar die vielen nogal klein uit. Uiteindelijk zijn de foto's in een groter formaat geprint op een duurzame drager, zodat ze vele jaren in de klas kunnen gebruikt worden.

De kinderen waren zeer nieuwsgierig en enthousiast bij de voorbereiding van het planten van de boom. Ze stonden er versteld van hoeveel werk en deskundigheid er nodig was om een boom op de juiste manier te planten. Daar hebben ze heel wat van opgestoken!. Bovenal zijn de kinderen heel fier dat ze aan dit project hebben meegewerkt, vooral ook omdat het zich zo dicht bij de school afspeelde.

En nu?

Omwillen van het seizoen waarin bomen kunnen geplant worden, hebben de leerkrachten het project doorlopen met zowel de vierdejaars van 2018-2019, als deze van 2019-2020, die de eigenlijke boom geplant hebben. Met deze kinderen werken de leerkrachten nog een schooljaar lang rond erfgoed: persoonlijk erfgoed, gebouwen, erfgoed in de schoolbuurt, ... Deze lessen kunnen gemakkelijk hernomen worden in een volgend schooljaar met andere kinderen. Een bezoek aan 'hun' lindeboom zal er zeker bij horen!

Klassen

Vrije Basisschool Sint-Vincent, Deftinge, vierde leerjaar,
juffen Ann De Pril en Yana Drosbeke

Begeleidend team van erfgoed- en landschapsexperten

Luc Bauters, Martine Pieteraerens · Provincie Oost-Vlaanderen
Philippe Decavel · Monumentenwacht Oost-Vlaanderen
Lien Urmel · Erfgoed Vlaamse Ardennen – EVA
Anne Hollevoet · Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
Myriam De Clercq, Lieve Henau, Els Bourdeaud'hui · gemeentebestuur Lierde
Paul Loman · kerkbestuur Lierde
Piet Decalf · bewoner Kartuizersite
Marc Maroye · Geschied- en heemkundige kring Triverius

Coaching

Els Otte, Leen Vandaele · Provincie Oost-Vlaanderen
Chris Ferket · Mooss vzw

Trekker

Provincie Oost-Vlaanderen · directie Erfgoed & Erfgoedsites
Chris Ferket · Mooss vzw